

HAVAALANLARI ÇEVRESEL KRİTERLER TALİMATI (SHT-ÇEVRESEL)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı, Havaalanları Çevre Yönetimi Yönetmeliği kapsamına giren kuruluşların ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgelendirmesi işleminin gereklilikleri ile birlikte sağlamak zorunda oldukları çevresel kriterlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat, Havaalanları Çevre Yönetimi Yönetmeliği kapsamındaki kuruluşların ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgelendirmesi işlemleri ile birlikte, bu işletmelerin havaalanlarındaki faaliyetlerinden kaynaklanan olumsuz çevresel etkilerinin önlenmesine ve kontrolüne yönelik gerçekleştirecekleri iş ve işlemlere dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Talimat,

- 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago' da 7 Aralık 1944 tarihinde Akit ve İmza Edilmiş olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması ve Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesine,
  - 19/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa,
  - 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkındaki 4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 437 nci ve 796 ncı maddelerine,
  - tarih ve sayılı** Resmi Gazete' de yayımlanan Havaalanlarında Çevre Yönetimi Yönetmeliği'ne,
- dayanmaktadır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Talimat ve eklerinde geçen,

- Atık kodu: 02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği Ek-4'te atığın tanımına karşılık gelen altı haneli kodu,
- Bilgi Yönetim Sistemi: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve kurumsal internet sitesinden erişime açık, bu Talimatın gereklerini sağlamada kullanılan geniş kapsamlı yazılımı,
- Çevre İzni: 11/08/1983 tarihli ve 18132 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Çevre Kanunu uyarınca alınması gereken; hava emisyonu, çevresel gürültü, atık su deşarjı ve derin deniz deşarjı konularından en az birini içeren izni,
- Çevresel Kriterler: Kuruluşların ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi belgelendirmesi işleminin gereklilikleri ile birlikte sağlamak zorunda oldukları, çevre yönetimine ilişkin meri mevzuat ve Genel Müdürlük tarafından belirlenen gereklilikleri,
- Form-4: Genel Müdürlükçe hazırlanan ve Genel Müdürlüğün kurumsal internet sitesinde yayımlanan yönetici personel onay formunu,
- Geçici depolama alanı: Atıkların üretici tarafından geri kazanım/bertaraf tesisine gönderilinceye kadar tesis içinde geçici olarak biriktirildiği alanını,
- Geçici Faaliyet Belgesi: İşletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için çevre izni ve lisansı öncesi verilen belgeyi,

g) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

ğ) Havaalanı Genel Vaziyet Planı: Tüm havaalanı sınırları içerisinde, tüm müstemilat dâhil olmak üzere başvuruda bulunan işletmenin sınırlarının gösterildiği ve başvuruda bulunan işletmenin bulunduğu havalimanı işletmesinin en üst otoritesi tarafından onaylanan A3 formatında hazırlanmış olan planı,

h) İşletme: 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ve Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkındaki 4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında yetkilendirilmiş, Havaalanlarında Çevre Yönetimi Yönetmeliği kapsamında belirlenen havacılık işletmelerinin bütünü,

ı) Malzeme Güvenlik Bilgi Formları (MSDS): Tehlikeli maddelerin ve müstahzarların; özelliklerine ilişkin ayrıntılı bilgileri, bulunduğu işyerlerinde madde ve müstahzarın tehlikeli özelliklerine göre alınacak güvenlik önlemlerini, insan sağlığı ve çevrenin, tehlikeli maddelerin ve müstahzarların olumsuz etkilerinden korunmasına yönelik gerekli bilgileri içeren belgeyi.

i) PAT sahası: Hava araçları ve bunların faaliyetleri ile ilgili araç ve teçhizatın hareket ve park edilmesinde kullanılan asfalt, beton ve toprak yapıdaki pist, apron ve taksi yolları ile yakın çevresini,

j) Sorumlu müdür: İşletmenin tüm faaliyetlerini finanse etme ve yürütme yetkisine, işletmeyi tek başına temsil etme yetkisine ve ayrıca sorumlu olduğu işletmenin çevre yönetimi, insan kaynakları, mali konular ve emniyet ile ilgili diğer konularda nihai yetkisine sahip kişiyi,

k) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği: 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmış olan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ni,

l) Tehlikeli atık: 02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği'nde tanımlanmış tehlikeli atıkları,

m) Tehlikesiz atık: 02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği'nde tanımlanmış tehlikesiz atıkları,

n) Tıbbi atık: Enfeksiyon yapıcı atıkları, patolojik atıkları ve kesici-delici atıkları ifade eder.

o) Vaziyet planı: İşletmenin sorumluluk sahası içerisinde; tüm atık oluşun bölgeleri, (bina, saha vb. alanlarda atık kodlarını da içerecek şekilde) buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetlerin gerçekleştirileceği alanı, atık su arıtma sistemlerini (yağ-su ayırıcı sistemler dahil her türlü fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma sistemleri), yağmur suyu kanalları (yeşil renkte) ve bağlantı noktalarını (mavi renkte), arıtma sistemine giden hatları / atık su toplama sistemini (kırmızı renkte), tehlikeli, tehlikesiz ve evsel atıklar için geçici depolama alanlarını, tehlikeli madde ve karışımların depolama alanlarını ve sera gazı kaynaklarını gösteren sorumlu müdür tarafından onaylanan A3 formatında hazırlanmış olan planı,

ö) Yetkili personel: Sorumlu müdür tarafından bu Yönetmelik kapsamında sera gazı yönetiminin gerçekleştirilmesi ve çevresel kriterlere uyum sağlanması amacıyla görevlendirilen Genel Müdürlükçe belirlenen şartlara sahip kişiyi,

(2) Bu Talimatta geçen ve aşağıda yer alan kısaltmalardan,

a) AEEE: Atık elektrikli ve elektronik eşyayı,

b) APU (Auxiliary power unit): Yedek güç ünitesini,

c) AYP: Atık Yönetim Planı ve Hedef Atık Çizelgesini,

ç) CO₂: Karbondioksit gazını,

d) FEGP (Fixed electrical ground power): Sabit elektrikli yer güç ünitelerini,

e) GPU (Ground power unit): Yer güç ünitesini,

f) ISO 14001: Çevre yönetim sistemleri şartlar ve kullanım kılavuzu kriterlerini

g) NO_x: Azot Oksit gazını,

ğ) PCA (Pre-Conditioned Air) : Yolcu Köprüsünden uçağa verilen ısıtma ve soğutma hizmetini,

h) SHY-33A: 05.04.2008 tarihli ve 26838 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sivil Hava Ulaşımına Açık Havaalanlarında Yer Alan Gayrisihhi İşyerleri İçin İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği'ni (SHY-33A),

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

İdari hususlar

MADDE 5 -(1) İşletmeler, buldukları havaalanı için, havaalanı genel vaziyet planını ve vaziyet planını bilgi yönetim sistemi aracılığıyla Genel Müdürlüğe sunar.

(2) Genel Müdürlük denetim ekibi tarafından gerçekleştirilecek saha ziyareti tarihleri arasında havaalanı genel vaziyet planında ve/veya vaziyet planında değişiklik yapmayı gerektirecek bir durum söz konusu oldu ise, işletme bahse konu planları revize ederek güncel versiyonları saha ziyareti sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(3) Sivil-asker ortak kullanımlı havaalanlarında, havaalanı sınırları, sivil statüde olan havaalanı işletmecisine tahsis edilmiş olan sahalar olarak kabul edilir.

(4) İşletmeler, bu Talimatta belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde çevresel kriterler kapsamında gerekli tüm bilgi ve belgeleri belirtilen zaman çizelgesine uyarak Genel Müdürlüğe ait bilgi yönetim sistemine yükler.

Atık suların yönetimi

MADDE 6 -(1) İşletmeler, bu Talimatta yer alan usul ve esaslar doğrultusunda atık suların yönetimini gerçekleştirir.

(2) İşletmeler, faaliyetleri sonucu ortaya çıkan endüstriyel ve evsel nitelikli atık suları çevre mevzuatına uygun bir şekilde yönetir. Bu durum, uygun bir drenaj sistemine sahip olmayı ve atık suların;

a) Havaalanı bünyesinde fiziksel, kimyasal veya biyolojik yöntemler ile arıtılarak Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun bir şekilde bertaraf edilmesini veya,

b) Belediye mücavir alanı sınırları içerisindeki işletmeler için belediye atık su toplama sistemine deşarjını veya,

c) Betonarme ve sızdırmazlığı sağlanmış atık su çukurlarında depolandıktan sonra bertaraf edilmek üzere uygun bir atık su alt yapı tesisine transferini gerektirir.

(3) Atık suyunu arıtarak alıcı ortama deşarj eden işletmeler, atık su konusunu kapsayan geçerli bir çevre iznine veya geçici faaliyet belgesine sahip olmakla ya da Genel Müdürlük denetimi öncesinde çevre izni belgesi için ilk/yenileme başvurusunu yapmış olmakla yükümlüdür.

(4) İşletmeler, çevre izni ve/veya geçici faaliyet belgesi kapsamında, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği yönergelerince belirlenen aralıklarda numune alma işlemlerini ve atık su analizlerini yaptırır.

(5) Atık suyunu arıtarak veya arıtmadan ilgili belediyeye ait bir atık su altyapı tesisine (kanalizasyon ve/veya doğrudan arıtma tesisi) veren işletmeler, geçerli bir kalite kontrol izni (endüstriyel atık sular için) veya bağlantı izni (evsel nitelikli atık sular için) belgesine sahip olmakla veya Genel Müdürlük denetimi öncesinde bahse konu izin başvurularını yapmış olmakla yükümlüdür.

(6) İşletmeler, kalite kontrol izni veya bağlantı izni ile ilişkili varsa belirlenen numune alma işlemleri, atık su analizleri veya diğer faaliyetleri ayrıca gerçekleştirir ve ilgili kayıtları muhafaza ederek Genel Müdürlük denetimi sırasında denetim ekibine sunar.

(7) Atık suyunu arıtarak veya arıtmadan havaalanı sınırları içerisinde başka bir otoritenin sorumluluğundaki altyapı tesisine (kanalizasyon ve/veya doğrudan arıtma tesisi) veren işletmeler, ilgili otorite ile yaptıkları protokol, sözleşme vb. kayıtları Genel Müdürlük denetimi sırasında denetim ekibine sunar.

(8) İşletmeler, varsa bahse konu otoriteler ile yapılan protokol veya sözleşmelerde belirtilen numune alma, analiz veya diğer faaliyetler konusundaki yükümlülükleri yerine getirdiklerine dair kayıtları Genel Müdürlük denetimi sırasında denetim ekibine sunar.

(9) Evsel nitelikteki atık sularını sızdırmaz nitelikteki fosseptikte toplayan ve vidanjör vasıtası ile atık su altyapı tesislerine veren işletmeler, atık sularını verdikleri otoriteler ile yaptıkları protokolü ve vidanjörle atık su bertarafı sonucunda aldıkları kayıtları beş yıl süreyle muhafaza eder ve bahse konu kayıtları Genel Müdürlük denetimi sırasında hazır bulundurur.

(10) Foseptik tanklarının hizmet verdiği çalışan sayısı 84 kişiden fazla olan işletmeler, bu Talimatın 6 ncı maddesinin 2 inci fıkrasının a veya b bendinde belirtildiği şekilde atık su yönetimi dönüşümünü tamamlar.

(11) Atık suların bertarafı ile ilgili yükümlülüğü bulunmayan işletmeler, havaalanı işletmecisinden alacakları ve başvuruda bulunan işletmenin, atık suların bertarafı ile ilgili yükümlülüğünün bulunmadığına dair ifadeleri içeren resmi yazıyı talep edilmesi halinde Genel Müdürlüğe sunulmak üzere hazır bulundurur.

(12) Atık yağlar ve bitkisel atık yağlar ile karışmış atık suları için yağ tutucu sistemler vasıtasıyla ön arıtma yapan işletmeler; sistem çıkış suyu için bu Talimatın 6 ncı maddesinin 2 inci fıkrasının a, b veya c bentlerinde belirtilen seçeneklerden hangisi uygulanıyorsa, o seçenek ile uyumlu olarak yine bu maddede belirtilen şartları sağlar.

(13) Atık yağlar ve bitkisel atık yağlar ile karışmış atık suları için yağ tutucu sistemler kullanan işletmeler, bu sistemlerin periyodik kontrolünü ve/veya temizliğini asgari üçer aylık periyotlarla gerçekleştirir, periyodik kontrol ve temizlik faaliyetlerine yönelik kayıtları oluşturarak muhafaza eder. Bu sistemlerden ortaya çıkan atıklara AYP' de yer verir ve bu atıkları sınıflandırmasına göre yasal şartlara uygun bir şekilde yönetir.

(14) 05/04/2008 tarihli ve 26838 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan SHY-33A Yönetmeliği kapsamında faaliyet gösteren bakım kuruluşları, hava aracı temizleme, yıkama ve benzeri faaliyetleri kapsamında oluşan atık suları için bu Talimatın 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasının a, b veya c bentlerinde belirtilen seçeneklerden hangisi uygulanıyorsa, o seçenek ile uyumlu olarak yine bu maddede belirtilen şartları sağlar.

Buzlanmayı giderici/önleyici faaliyetlerin yönetimi

MADDE 7 -(1) Havaalanı işletmecisi, aşağıda belirtilen gereklilikleri sağlayacak şekilde buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetlerin gerçekleştirileceği bir alan tahsis eder.

a) Faaliyetler sonucunda ortaya çıkan sızdıran / maddelerin drenajının veya toplanmasının sağlandığı,

b) Toplanan sızdıran / maddelerin, atık su drenaj ve arıtma sistemine, toprağa veya yağmur suyu toplama sistemine karışmasını engelleyecek ve yağmur suyu, kum, yağ ve benzeri malzemelerden olabildiğince fiziksel yöntemlerle ayrıştırılmasına imkân tanıyan,

c) Üzerinde uygulamayı açıklayan Talimatların bulunduğu ve sızdıran toplandığı alanların açıkça görülebilir olduğu bir alan oluşturulur.

(2) Hava taşıtlarına yönelik buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetleri gerçekleştirmekten sorumlu olan ve bu Talimat'ın kapsamına giren işletmeler, faaliyetlerin gerçekleştirileceği alanı Havaalanı Genel Vaziyet planında belirtir.

(3) Bu Talimat kapsamında faaliyet gösteren bir işletmenin bulunduğu hava alanında, herhangi bir işletme tarafından buzlanmayı giderici / önleyici faaliyette bulunulmadığı beyan ediliyorsa, havaalanı işletmecisinden alınan ve hava alanında buzlanmayı giderici / önleyici faaliyette bulunulmadığına dair ifadeleri içeren resmi yazı denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunulur. Denetimin gerçekleştirildiği işletmenin havaalanı işletmecisi olması durumunda, bu işletme tarafından düzenlenen ve hava alanında buzlanmayı giderici / önleyici faaliyette bulunulmadığına dair ifadeleri içeren beyan yazısı denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunulur.

(4) Havaalanı işletmecisi, buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetlerin gerçekleştirileceği alana ilişkin onaylı projeyi talep edilmesi halinde Genel Müdürlük denetim ekibine sunmak üzere hazır bulundurur.

(5) Havaalanı işletmecisi, buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetlerde uygulamayı gerçekleştiren tüm kuruluşlardan aşağıda belirtilen bilgi ve belgeleri temin eder ve bu bilgi ve belgeleri denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar;

- a) Kullanılan sıvıların yıllık uygulama miktarları,
- b) Kullanılan sıvıların MSDS'leri,
- c) Buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetler sonrasında oluşan atık miktarları,
- ç) Buzlanmayı giderici/önleyici faaliyetler sonrasında oluşan atıkların çevre lisanslı kuruluşlara teslimine ilişkin belgelerin kopya nüshaları,
- d) Buzlanmayı giderici/önleyici faaliyetler sonrasında oluşan atıkların tehlikeli atık sınıfında değerlendirilmediğini gösteren, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından onaylı analiz belgesi ile atık su olarak yönetilebileceği ve atık su konulu çevre iznine sahip bir arıtma tesisine veya arıtma tesisi bağlantısı olan atık su altyapı sistemine verilebileceğine dair verilen görüş yazısı.

(6) Yapılan analiz sonucunda tehlikeli atık olarak sınıflandırılmayan ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından atık su olarak yönetilebileceği konusunda yazılı görüş alınan buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetler sonrasında oluşan atık sıvılar, atık su konulu çevre iznine sahip bir arıtma tesisine veya atık su konulu çevre iznine sahip bir arıtma tesisine bağlantısı olan atık su altyapı sistemine verilebilir.

(7) Havaalanı işletmecisi, buzlanmayı giderici/önleyici faaliyetler sonucunda ortaya çıkan atıkların toplanmasına yönelik etkinliğin değerlendirilmesi için, alt yapı vb. eksiklikleri kış operasyonları öncesinde tatbikat yaparak tespit eder, gerekli iyileştirmeleri yaparak sürekliliği sağlar. Tatbikata ilişkin yazılı ve görsel kayıtları bulundurur ve istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(8) Havaalanı işletmecisi, Genel Müdürlük denetim ekibi tarafından gerçekleştirilecek saha ziyaretinden önceki son kış mevsiminde buzlanmayı giderici/önleyici faaliyet gerçekleştirmiş ise, bahse konu operasyonların en az birisine ait görsel kayıtları (video görüntüleri veya fotoğraflar) oluşturur ve denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(9) Hava taşıtlarına yönelik buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetlerin havaalanı işletmecisi tarafından gerçekleştirilmesi durumunda;

a) İşletme, buzlanmayı giderici/önleyici faaliyetlerin, belirlenen alanlarda yapıldığına dair ifadeleri içeren beyan yazısını denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

b) Uygulama sonucunda ortaya çıkan sıvılar / atıklar için MSDS'lerde verilen bilgiler dikkate alınarak bu dokümanda belirtilen tüm gereklilikleri (atıkların toplanması, geçici depolama alanlarına taşınması, geçici depolama alanlarında depolanması, çevre lisanslı kurum / kuruluşlara teslim edilmesi, çevre lisanslı kurum / kuruluşlarca bertaraf edilmesi / geri kazanılması; atıklara, atık beyanı ve benzeri tüm gereklilikler) sağlar.

(10) Buzlanmayı giderici/önleyici faaliyetleri havaalanı işletmecisinden başka diğer bir işletmenin gerçekleştirilmesi durumunda,

a) Bu işletme, faaliyetlerin havaalanı işletmecisince belirlenen alanlarda yapıldığına dair ifadeleri içeren resmi yazıyı denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

b) Bu Talimat'ın 7 nci maddesinin 5 inci fıkrasının a, b, c, ç ve d bentlerinde belirtilen veri ve bilgilere ilişkin kayıtları tutar, muhafaza eder, havaalanı üst otoritesine bildirimini sağlar ve denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

c) Uygulama sonucunda ortaya çıkan sıvılar / atıklar için MSDS'lerde verilen bilgiler dikkate alınarak bu dokümanda belirtilen tüm gereklilikleri (atıkların toplanması, geçici depolama alanlarına taşınması, geçici depolama alanlarında depolanması, çevre lisanslı kurum / kuruluşlara teslim edilmesi, çevre lisanslı kurum / kuruluşlarca bertaraf edilmesi / geri kazanılması; atıklara, atık beyanı ve benzeri tüm gereklilikler) sağlar.

(11) PAT sahalarına yönelik buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetlerde kullanılan tüm sıvılar ve maddeler çevre dostu ürünlerden seçilir.

Atıkların yönetimi

MADDE 8 -(1) İşletme, 02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği gereğince uygulanan Entegre Çevre Bilgi Sistemi aracılığı ile atık yönetim planını oluşturur ve işletme içerisinde oluşan tüm atık türlerini de içerecek şekilde güncelliğini sağlar.

(2) İşletme, Entegre Çevre Bilgi Sistemi aracılığı ile oluşturduğu atık yönetim planı dâhilindeki tüm belgeleri bilgi yönetim sistemine yükler ve istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(3) Miktarına bakılmaksızın tehlikeli atıkların toplanması, taşınması, ara depolanması, geri kazanımı, yeniden kullanılması, bertarafı ve prosten kaynaklanan tehlikeli atıkların geçici depolanması faaliyetlerinde bulunan işletmeler, faaliyetleri nedeniyle oluşacak bir kaza dolayısıyla üçüncü şahıslara verebilecekleri zararlara karşı tehlikeli atık malî sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadırlar.

(4) Faaliyetleri sonucunda atık yağ oluşan işletmeler, her takvim yılının Mart ayı sonuna kadar Entegre Çevre Bilgi Sistemi uygulamalarını kullanarak atık yağ beyanını doldurur, onaylar, çıktısını alır ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklar. İşletme, atık yağ beyanı belgelerini bilgi yönetim sistemi'ne yükler ve istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(5) İşletmeler, tehlikeli ve tehlikesiz atıklarına ilişkin olarak atık beyanını her takvim yılının mart ayı sonuna kadar Entegre Çevre Bilgi Sistemi'ni kullanarak doldurur, onaylar, çıktısını alır ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklar. İşletme, tehlikeli ve tehlikesiz atık beyanı ile ilgili belgeleri bilgi yönetim sistemine yükler ve istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(6) Faaliyetleri sonucunda bitkisel atık yağ oluşan işletmeler, bu yağların toplanması için çevre lisanslı geri kazanım tesisleriyle veya bitkisel atık yağ ara depolama tesisleri ile yıllık sözleşme yapar.

(7) Faaliyetleri sonucunda atık yağ oluşan işletmeler, atık yağ analizlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan yeterlilik belgesine sahip laboratuvarlara yaptırır.

(8) Faaliyetleri sonucunda atık yağ oluşan işletmeler, atık yağ kategorisini etkileyecek koşulların oluşması durumunda atık yağ analizini yenilemekle yükümlüdür.

(9) İşletmeler, faaliyetleri sonucu oluşan tüm atıkların, atık türlerini ve atık kodlarını belirler ve hava, toprak, bitki, hayvan ve insanlar için risk yaratmayacak, gürültü, titreşim ve koku yoluyla rahatsızlığa neden olmayacak şekilde atıklarını kaynağında ayrı toplar.

(10) Faaliyetleri sonucu atık yağ oluşan işletmeler, atık yağları geçirimsiz zemin üzerine yerleştirilmiş üzerinde "Atık Yağ" ibaresi yer alan tanklar/konteynerler içinde kategorilerine göre ayrı ayrı toplar.

(11) Faaliyetleri sonucu bitkisel atık yağ oluşan işletmeler, bitkisel atık yağların biriktirme işlemi için sızdırmaz, iç ve dış yüzeyleri korozyona dayanıklı ve üzerinde "bitkisel atık yağ" ibaresi bulunan toplama kaplarını kullanır.

(12) Faaliyetleri sonucu tıbbi atık oluşan işletmeler, tıbbi atıkların toplanmasında; yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı, orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz, üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki yüzünde siyah renkli "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "DİKKAT! TIBBİ ATIK" ibaresini taşıyan kırmızı renkli plastik torbalar kullanır. Bu işletmeler, kesici ve delici özelliği olan atıkları, diğer tıbbi atıklardan ayrı olarak delinmeye, yırtılmaya, kırılmaya ve patlamaya dayanıklı, su geçirmez ve sızdırmaz, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde siyah renkli "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile siyah harflerle yazılmış "DİKKAT! KESİCİ ve DELİCİ TIBBİ ATIK" ibaresi taşıyan plastik veya aynı özelliklere sahip lamine kartondan yapılmış kutu veya konteynerler içinde toplar.

(13) İşletmeler, atıkların geçici depolanması ile ilgili aşağıda yer alan esaslara uyar.

a) Geçici depolama alanlarına getirilen tüm atıklar için atık kayıt çizelgesine ilgili bilgiler (atık kodu, atık türü, atık miktarı ve depoya giriş tarihi bilgileri vb.) tanımlanır, atık kayıt çizelgesinin bir nüshası geçici depolama alanında bulundurulur ve atıklar kodlarına göre ayrı depolanır.

b) Bitkisel atık yağlar için geçici depolama amacıyla kullanılan bidonların/varillerin/tankların bulunduğu saha yağmura karşı korunaklı ve zemini sızdırmaz betonarme bir zemine sahip olması, döküntülere ve bidonların/varillerin/tankların devrilmesine karşı gerekli tedbirler alınmış olması sağlanır.

c) Belediye atıkları çevre ve insan sağlığını bozmayacak şekilde kapalı olarak muhafaza edilir.

ç) Tehlikeli atıklar geçici depolama alanında en fazla 6 ay süreyle, tehlikesiz atıklar (tehlikesiz olarak sınıflandırılan ambalaj atıkları dahil) en fazla 12 ay süreyle, atık akümülatörler ise en fazla 90 gün süreyle geçici depolanır.

d) Ayda bin kilogram veya daha fazla tehlikeli atık üreten işletmeler tehlikeli atıklarını geçici depoladığı alanları/konteynerleri için Çevre İl Müdürlüklerinden geçici depolama izni alır. Geçici depolama iznine tabi alanda / konteynerlerde değişiklik olması halinde geçici depolama izni yenilenir. İşletme, geçici depolama izni ile ilgili bilgi ve belgeleri istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

e) Tehlikesiz atıklar birbiriyle karıştırılmadan ve tehlikeli atıklardan ayrı olarak depolanır.

f) Geçici depolama alanlarından / konteynerlerinden sorumlu çalışan / çalışanlar belirlenir.

g) Tıbbi atıklar, sağlık kuruluşları/üniteleri bünyesinde en fazla 48 saat geçici depolanmalıdır/bekletilmelidir. Bu süre geçici depolama/bekletme işlemi +40C'de gerçekleştiği takdirde 1 haftaya kadar uzatılabilir.

ğ) Tehlikeli atık geçici depolama alanları aşağıdaki esaslar doğrultusunda oluşturulur.

1) Geçici depolama alanları üstü kapalı ve her türlü dış etkenden atıkları koruyacak şekilde oluşturulur.

2) Geçici depolama alanının zemini geçirimsiz malzemeden teşkil edilir.

3) Geçici depolama alanında sızma veya dökülmelere karşı absorban malzeme bulundurulur.

4) Geçici depolama alanının etrafı sızma ve dökülmelere karşı ızgarayla çevrelenir, ızgarada / kör kuyuda biriken sıvılar uygun atık kodu tanımlamaları yapılarak atık yönetim planında tanımlanır ve bu Talimatın ilgili hükümlerine göre yönetilir.

5) Geçici depolama alanında yangın gibi her türlü acil duruma karşı güvenlik tedbirleri alınır.

6) Geçici depolama alanına dışarıdan izinsiz şekilde girişe izin verilmeyecek tedbirler alınır.

7) Geçici depolama alanında atıkların tehlikelilik özelliğine göre uygun bölümlendirme yapılır. Oksitleyici atıklar ile alevlenebilir atıklar ayrı bölümlerde muhafaza edilir.

8) Geçici depolama alanı olarak konteyner kullanıldığı durumlarda, konteyner geçirimsiz zemin üzerine yerleştirilir, etrafı ızgara ile çevrelenir ve sızma ve dökülmelere karşı absorban malzeme bulundurulur.

h) Tehlikesiz atıklar ve ambalaj atıkları için geçici depolama alanları aşağıdaki esaslar doğrultusunda oluşturulur.

1) Yağmur veya yüzey suları ile temasından meydana gelebilecek kirliliğin önlenmesi için, tehlikesiz atıklar (Ör: Atık plastikler, demir metal çapakları ve talaşları, demir metaller, demir olmayan metaller, plastik, cam, ahşap, vb.) ve ambalaj atıkları için kullanılan geçici depolama alanlarının zemin geçirimsizliği sağlanır, suların bir atık su altyapı sistemine drenajı amacı ile ızgara, kuşaklama kanalları ve benzeri toplama sistemleri oluşturulur.

2) Geçici depolama alanında yangın gibi her türlü acil duruma karşı güvenlik tedbirleri alınır.

3) İçerisinde tehlikeli madde veya karışımlar bulunan orijinal ambalajlar ile bu amaçla kullanılan diğer kap/konteyner vb. üzerindeki tanımlamalar ve /veya tehlikelilik özelliklerine ilişkin simgelerin okunamaz veya ayırt edilemez hale gelmesi durumunda, bu ambalajlar / konteynerler vb. için işletme tarafından uygun tanımlamalar yapılır.

(14) İşletmeler, atıkların yetkili kuruluşlarca taşınması, ara depolanması, işlenmesi, geri kazanılması ve bertarafı hususunda aşağıdaki esaslar doğrultusunda faaliyet yürütür.

a) Tehlikeli atıklar, AEEE'ler, bitkisel atık yağlar, atık akümülatörler, tıbbi atıklar ve atık yağlar çevre lisanslı taşıyıcılara teslim edilir, sevkiyat ile ilgili Entegre Çevre Bilgi Sistemi üzerinden gerekli işlemler yapılır, atığın niteliğine göre uygun çevre lisanslı atık işleme, geri kazanım, bertaraf veya ara depolama kurum / kuruluşuna gönderilir ve Entegre Çevre Bilgi Sistemi üzerinden atıklarının takibi gerçekleştirilir.

b) İşletme, tehlikeli atıkların bertarafı için anlaşma sağladığı uygun çevre lisanslı atık işleme, geri kazanım, bertaraf veya ara depolama kurum/kuruluşu ile yapmış olduğu güncel sözleşmeyi istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

c) Belediye atıkları yetkili kurum ve kuruluşlara teslim edilir.

ç) Tehlikesiz atıklar (ör: atık plastikler, demir metal çapakları ve talaşları, demir metaller, demir olmayan metaller, plastik, cam, ahşap, vb.) çevre izin ve lisansına sahip geri kazanım tesislerine gönderilir veya çevre izin / lisanslı tesislere gönderilmek üzere Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından düzenlenmiş geçerli bir toplama ayırma belgesine sahip kurum / kuruluşlara verilir.

d) Ambalaj atıkları, havaalanının bağlı bulunduğu belediyenin ambalaj atıkları yönetim planına uygun olarak, ayrı biriktirilir ve belediyelerce belirlenen şekilde belediyenin toplama sistemine veya atık getirme merkezlerine verilir.

e) Belediyenin yönetim sistemi dışında kalan işletmeler, ambalaj atıklarını belediyenin toplama sistemine veya çevre lisanslı ambalaj atığı işleme tesislerine teslim eder.

f) Çevre kirliliğine yol açmayacak şekilde ambalaj atıklarını oluşturduğu noktada cinslerine göre ayrı biriktiren işletmeler ile toplama sisteminin oluşturulmadığı ve biriktirme ekipmanlarının temin edilemediği yerlerdeki işletmeler ambalaj atıklarını çevre lisanslı ambalaj atığı işleme tesislerine teslim eder.

(15) Terminal işletmeleri, terminal içerisinde yer alan restoran, temizlik şirketleri, büfe, gazete bayii, döviz bürosu, banka, PTT, araç kiralama ofisi, sağlık kuruluşları ve benzeri faaliyet gösteren işletmelerin yararlanabileceği atık ayrıştırılmalarını kolaylaştıracak düzenlemeler yapar ve bu kuruluşların uygulamalara uyumunu sağlar.

(16) Terminal işletmeleri, havaalanlarındaki sıvı kısıtlaması sonucu el konulan maddelerin atık olarak değerlendirilmesi durumunda, bahse konu maddeleri atık kodlarına göre ayrıştırır, geçici depolama alanına taşınmasını ve geçici depolama alanında uygun bir bölümde tutulduktan sonra bu Talimatın tanımlı şartlarına uygun şekilde atık yönetimini gerçekleştirilmesini sağlar.

(17) İşletmeler, kullandıkları tüm tehlikeli madde ve karışımlar (boya, buzlanmayı giderici / önleyici faaliyetlerde kullanılan sıvılar, çözücü, yakıtlar, su şartlandırma kimyasalları vb.) için Entegre Çevre Bilgi Sistemi aracılığıyla kimyasal madde envanteri hazırlar ve istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(18) İşletmeler, işletmede kullanılan tüm tehlikeli madde ve karışımlara ait MSDS'leri kullanım noktaları ve depolama alanlarında bulundurur ve MSDS'lerinde belirtilen tedbirleri alır.

Hava kirliliğinin yönetimi

MADDE 9 -(1) Tüm kapalı ortamlarda, insan sağlığına zararlı ortam oluşturmasına neden olan fosil yakıtlar ile çalışan araçlar yerine, elektrik enerjisi veya benzer çevre dostu teknolojiyle hareket eden araçlar kullanılır.

(2) Yolcu köprüsü bulunan havaalanlarında NO_x, CO₂ gibi hava kirleticileri ve gürültü emisyonlarını azaltmak için APU ve GPU kullanımı zorunlu haller dışında engellenmelidir. Yolcu köprülerinin bulunmadığı fakat FEGP sistemlerinin bulunduğu havaalanlarında APU ve GPU kullanımları olabildiğince engellenmelidir. FEGP sistemlerinin çalıştırılmasından veya yolcu köprülerinden elektrik ve PCA hizmeti sunumundan sorumlu işletmeler ve havaalanı işletmeleri, bu sistemlerin/hizmetlerin kullanımının yaygınlaştırılmasına ilişkin çalışmalar gerçekleştirir. İşletme, yapılan bu çalışmalara ilişkin hizmet sayısı/toplam hizmet verilen hava aracı oranına ilişkin veriler dâhil son bir yıla ait ilgili tüm bilgileri istenildiği takdirde denetim sırasında Genel Müdürlük denetim ekibine sunar.

(3) 70 kW üzeri ısı güce sahip ısınma amacıyla kullanılan katı ve sıvı yakıtlı yakma sistemine sahip tüm işletmeler, bu sistemlerden kaynaklanan emisyon ölçümlerini asgari yılda bir kez, gaz yakıtlı yakma sistemine sahip işletmeler ise asgari 5 yılda bir kez yaptırır. Ardışık 2 yıl kapsamına girdiği ilgili yönetmeliğe ölçüm sonuçlarının uygun olduğu tespit edilen katı ve sıvı yakıtlı yakma sistemlerine sahip işletmeler için emisyon ölçümleri sonraki yıllarda asgari 3 yılda bir yaptırılır. Isıl gücüne ve kullandığı yakıt türüne bakılmaksızın, tüm yakma sistemleri için yıllık bakım, onarım ve baca temizleme işlemleri işletmeler tarafından gerçekleştirilir.

(4) Çevre izni kapsamında bulunan yakma sistemleri için bu maddede belirtilen ölçüm aralıkları çevre izni için yaptırılması gereken ölçüm aralıklarından daha uzun ise mevzuattaki ölçüm aralıklarına uygunlukları aranır.

(5) Yakma tesisinde kullanılan yakıtın değiştirilmesi, yakma tesisinin değiştirilmesi ve yakma tesisinin ısıl gücünün değiştirilmesi gibi önemli bir değişiklik görmüş çevre mevzuatına tabi bir yakma tesisine sahip işletmeler, ısıl gücüne ve kullandığı yakıt türüne bakılmaksızın, 1 ay içerisinde emisyon ölçümlerini gerçekleştirir.

(6) Tamamen acil durumlarda kullanılan, sürekli çalıştırılmayan, herhangi bir arıza durumunda veya elektrik kesintisinden dolayı işletmeye sokulan ve bu durumların ortadan kalkması ile işletmeden alınan ve yılda asgari 500 saat'e kadar kullanılan bir acil güç sistemine sahip işletmeler bu sistemleri için 20/12/2014 tarihli ve 29211 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında belirlenen emisyon standartlarına uygunluk sağlar.

Yakıtların yönetimi

MADDE 10 -(1) Yakıt ikmal ve ihrakiye faaliyetleri yürüten işletmelerce, depolama yapılan alanlarda oluşabilecek yakıt sızıntılarının yayılımını engellemeye yönelik depolama yöntemine göre uygun tedbirler (Ör: Havuzlama vb.) alınır.

(2) Hava taşıtlarına ve yakıt depolarına yönelik yakıt dolumu ve yakıt boşaltma faaliyetleri sırasında oluşabilecek sızıntıların ve dökülmelerin sebep olabileceği olumsuz etkileri en aza indirebilmek için gerekli tedbirler alınır.

(3) Alınan önlemlere rağmen yakıt dolumu, yakıt boşaltma ve yakıt depolama faaliyetlerinde sızıntı ve dökülmelerin oluşması ihtimaline karşı müdahale amacıyla faaliyetin gerçekleştirildiği alanda emici malzemeler ve temizlik ekipmanları hazır bulundurulur.

(4) Sızıntı ve dökülme durumunun gerçekleşmesi durumunda belirlenmiş müdahale planı uygulamaya konulur, emici malzemelerin kullanılması durumunda ise oluşan atıklar bu Talimat'ın 8 inci maddesinde yer alan yönergeler doğrultusunda yönetilir.

Diğer hususlar

MADDE 11 -(1) Havaalanı işletmecileri tarafından, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde hazırlanan gürültü haritaları bilgi yönetim sistemi aracılığıyla Genel Müdürlüğe sunulur.

(2) Havaalanı için belirtilen yönetmelik çerçevesinde gürültü haritası hazırlanması zorunlu değilse, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan veya ilgili birimlerinden alınan ve havaalanı için gürültü ölçümlerinin yaptırılmayabileceğine ve gürültü haritası hazırlanmayabileceğine dair ifadeleri içeren resmi yazı talep edilmesi halinde Genel Müdürlüğe sunulmak üzere hazır bulundurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denetleme İşlemlerine İlişkin Esaslar

Denetleme

MADDE 12 -(1) İşletmeler bu Talimatta yer alan usul ve esaslara uyumu çerçevesinde Genel Müdürlük tarafından haberli veya habersiz olarak denetlenir. Yapılan denetimler sırasında mevzuata aykırı hususların tespiti halinde, Genel Müdürlük aykırılığın durumuna göre uygun görülecek bir süre içerisinde uçak işleticisinden mevzuata aykırı hususların giderilmesini ister.

(2) Planlı denetimler, yıllık tüm uçak trafiği on beş bin ve üzeri havaalanlarında yılda bir, on beş bin altında olan havaalanlarında iki yılda bir olacak şekilde gerçekleştirilir.

(2) Verilen süre sonunda mevzuata aykırı hususların giderilmediğinin tespiti halinde, uçak işleticisine 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 143 üncü maddesinde belirtilen idari yaptırımlar uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Personel Nitelikleri, Onayları ve Sorumlu Müdürün Tayini

MADDE 13 -(1) Her bir işletme, işletmenin bu Talimat kapsamına giren tüm faaliyetlerinden sorumlu bir müdür belirler. İşletmeler, sorumlu müdürlerin görevlendirilebilmesi için Form-4 belgesi doldurarak onaylamak üzere Genel Müdürlüğe sunar.

(2) Sorumlu müdür, Form-4 belgesi onayı olmadan görev yapamaz.

(3) Sorumlu müdürün, işletmenin tüm faaliyetlerini yürütebilen ve finanse edebilen ve ayrıca çevre yönetimi, insan kaynakları, mali konular ve işletmenin emniyet ile ilgili faaliyetlerine ilişkin diğer konularda işletmeyi tek başına temsil edebilecek yetkiye sahip olması ve görevi süresince bu şartları taşıması gerekir.

(4) Sorumlu müdürün değişmesi halinde, değişiklikten sonraki on beş gün içinde işletmeler yeni sorumlu müdür için Form-4 belgesini doldurup onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe sunar.

(5) Yeni sorumlu müdür için yapılan Form-4 başvurusu, başvuru tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde Genel Müdürlükçe incelenir. Başvurunun uygun görülmesi halinde, yeni sorumlu müdür Genel Müdürlükçe onaylanır.

(6) Sorumlu müdürün ölüm, istifa, tutukluluk ve benzeri olağanüstü hallerde, bu durumun yaşanmasından sonraki üç ay içerisinde işletme, bu müdürün yerine atayacağı kişi için Form-4 belgesini doldurup onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe sunar.

Yetkili personel tayini

MADDE 14 -(1) Sorumlu müdür, her bir işletme için bir yetkili personel görevlendirir.

(2) Yetkili personel, bu Talimatta belirlenen gerekliliklerin sahada uygulanmasından, bu Talimat kapsamında istenen bilgi ve belgelerin Genel Müdürlüğün bilgi yönetim sistemine zamanında ve eksiksiz bir şekilde yüklenmesinden sorumludur.

(3) Yetkili personel, Genel Müdürlük denetimleri esnasında görev yerinde hazır bulunur.

(4) Genel Müdürlük tarafından yapılacak bir planlı/plansız denetim esnasında yetkili personelin izin/hastalık/mazeret vb. sebeplerle görev yerinde bulunmadığı durumlarda, sorumlu müdürün belirleyeceği bu Talimat kapsamındaki gerekli bilgi ve belgelere hâkim başka bir personel görevlendirilir.

Yetkili personel nitelikleri

MADDE 15 -(1) Bu Talimatın gerekliliklerini yerine getirmekten sorumlu personel;

a) Üniversitelerin çevre mühendisliği bölümlerinden mezun veya çevre mühendisliği, çevre bilimleri veya çevre teknolojileri konularında lisansüstü eğitim programını tamamlamış,

b) ISO 14001 kapsamında akredite bir eğitim kuruluşunun düzenlediği, uygulayıcılara ve/veya iç tetkikçilere yönelik ISO 14001 eğitimini alması ve başarıyla tamamlamış olması gerekmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 16 - (1) Bu Talimat yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 - (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.